ΑΓΝΩΣΤΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΤΗΝ ΑΒΗΣΣΥΝΙΑ

Οἱ πρῶτοι Ἕλληνες στὴν Ἀβησσυνία.—Πῶς ξέπεσαν ἐκεῖ.—Καὶ πῶς ἐπεκράτησαν.—Τὸ περίφημο παλάτι τοῦ Ἰαοὺς.—Ἡ ἱστορία ἑνὸς Γιάννη ποὺ ἐκυριαρχοῦσε σ' ὅλη τὴν Ἀβησσυνία.—Τί γράφει ὁ περιηγητὴς Μπρεύκ.—Ὁ θαλαμηπέλος τοῦ Ἰωᾶ.—Ἕλλην καὶ αὐτὸς καὶ βαθύπλουτος.—Πῶς ἔφυγε ἀπὸ τὴν Ἀβησσυνία σὰν ἐπαίτης.—Ἡ θέσις τῶν Ἑλλήνων στὴν Ἀβησσυνία σήμερα κ.λ.π κ.λ.π.

Ξέρετε πῶς βρεθῆκαν, οἱ πρῶτοι Ἕλληνες στὴν Ἀβησσυνία καὶ ἀπὸ πότε ;

Ἀπὸ τὸ 1729, ὅταν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Ἀβησσυνίας Βακούφφα, ἀνέβηκε στὸν θρόνον ὁ γυιός του Ἰαοὺς ὁ Β'. ποὺ ὀνομάστηκε καὶ Μέγας, γιὰ τὰ πολλά του φυσικὰ καὶ ἐπίκτητα προτερήματα.

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, πολλοὶ Ἕλληνες ἀπὸ τὰ παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ ἀπὸ τοῦ Αἰγαίου τὰ νησιά, μὴ δυνάμενοι νὰ ζοῦν, κάτω ἀπὸ τὸ βαρὺ ζυγὸ τῶν Τούρκων, ἔφυγαν καὶ πῆγαν νὰ ζητήσουν τύχη στὸ Κάϊρο, ἀλλὰ ἐπειδὴ κι' ἐκεῖ βρῆκαν τὴν ἴδια ἀκαταστασίαν καὶ τὸν ἴδιο τὸν φανατισμό, ἀποφάσισαν νὰ φύγουνε γιὰ τὰς Ἰνδίας κ' ἔτσι πήγανε στὴ Γέδδα. Ὅταν ὅμως περνοῦσαν τὴν Ἐρυθρὰ Θάλασσα, τοὺς ἔπιασε μεγάλη τρικυμία καὶ τοὺς ἔρριξε στὸ Μαζουάχ. Ἐκεῖ, ἀφοῦ εἶδαν ὅτι ἦταν καλὸς καὶ ἐκμεταλλεύσιμος ὁ τόπος, ἀποφάσισαν νὰ μείνουν στὴν Ἀφρικὴ καὶ ἦλθαν στὴν πρωτεύουσα τῆς Ἀβησσυνίας, τὸ Γονδάρ.

Ὁ φιλόξενος Αὐτοκράτορας, σὰν ἔμαθε πῶς ἦρθαν Ἕλληνες στὸν τόπο του—γιὰ τοὺς ὁποίους οἱ Ἀβησσυνοί, τότε, εἶχαν καλὴ ἰδέα—τοὺς δέχτηκε μὲ χαρὰ πολλὴ καὶ τοὺς προστάτευσε σὲ ὅτι εἶχανε ἀνάγκη. Ἐπειδὴ δὲ μεταξὺ αὐτῶν, ἦσαν καὶ πολλοὶ χρυσοχόοι καὶ ζωγράφοι, κ' ἐπειδὴ ὁ Ἰαούς, ἔφκιανε τότε ἕνσ νέο ἀνάκτορο, ἀνέθεσε σ' αὐτοὺς τὴ διακόσμησι καὶ τοὺς ἔδωκεν ἄφθονα χρήματα καὶ μέσα.

(Μερικὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ πέρνουμε ἀπὸ ἕνα παληὸ Ἀβησσυνιακὸ χειρόγραφο βιβλίο, ποὺ εἶχε τὴν καλοσύνη ὁ φίλος Προκοπίου, ποὺ ξέρει τ' Ἀβησσυνιακὰ πράγματα νὰ μᾶς τὸ προσφέρῃ. Τὰ ἄλλα τὰ συμπληρώνουμε ἀπὸ διάφορες πηγές, καὶ ἰδίως ἀπὸ τὸν Σκῶτον Bruce, ὁ ὁποῖος ὠνομάστηκε «νέος Ἡρόδοτος»).

Οἱ Ἕλληνες, σὰν βρῆκαν καὶ τὰ μέσα ἄφθονα, διεκόσμησαν θαυμάσια τοῦ βασιλέα τὸ παλάτι. Τὰ τοιχώματα τὰ φκιάσανε ἀπὸ ἐλεφαντόδοντο, μὲ πρώτης τάξεως τέχνη σκαλισμένο καὶ ἀπάνω σ' αὐτὸ βάλανε τρεῖς σειρὲς ἐνετικοὺς καθρέφτες, ποὺ τοὺς κρατοῦσαν καὶ τοὺς ὑποστήριζαν κορωνίδες χρυσωμένες.

Ἡ ὀροφὴ ἦταν ἕνα θαῦμα πλούτου καὶ τέχνης.

Ὁ Αὐτοκράτωρ ποὺ ἦταν καὶ φιλόκαλος πολύ, ἅμα τὰ εἶδε αὐτά, ἀφοσιώθηκε πλέον στοὺς Ἕλληνας. Μαζί τους ἔμενε ἀπ' τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδυ, συνεργαζόμενος καὶ διδασκόμενος ἀπὸ αὐτούς. Καὶ τόσο μάλιστα πολύ, ποὺ ἐγκατέλειψε καὶ τὸ κυνῆγι ποὺ ἦταν ἄλλοτε τὸ πάθος του, καὶ τοὺς πολέμους ποὺ διαρκῶς ἐκήρυττε, κατὰ τῶν γειτόνων.

Ἡ γενναιοδωρίες ποὺ ἔκανε στοὺς Ἕλληνες αὐτοὺς ἦσαν ἀπίστευτες, ἐκτὸς τῶν τόσων ἄλλων ποὺ τοὺς ἔδωκε, τοὺς παρεχώρησε καὶ ὅλα τὰ χωριά' ποὺ ἦσαν γύρω ἀπὸ τὴν πρωτεύουσά του, τὸ Γονδάρ.

***

Φαίνεται ὅτι οἱ Ἕλληνες ἐκεῖνοι δὲν ἦσαν μόνον καλλιτέχναι καὶ καλοὶ τρόφιμοι τῶν Μουσῶν μὰ καὶ ἱκανοὶ πολιτικοί. Ἐδίδαξαν καὶ σὲ πολλοὺς Ἀβησσυνοὺς τὰ γράμματα καὶ τὶς καλὲς τέχνες καὶ ἀνέβηκαν στὰ μεγαλείτερα ἀξιώματα τῆς ἀβησσυνιακῆς αὐτοκρατορίας καὶ πολιτευθῆκαν μάλιστα σὰν Ἕλληνες καλοὶ καὶ πατριῶτες.

Ἕνας ἀπὸ αὐτοὺς ἦταν κάποιος Γεώργιος, ἀπὸ τὴν νῆσον Ἴον, γιὰ τὸν ὁποῖον κατόπιν, ἔγραφε, ὁ Καισάριος Δαπόντες :

Τὸν ἔχει χέρι του δεξὶ καὶ συμβουλάτορά του.
Τὸν ἔδωκε τὴν ἀδελφήν, τὸν ἔκαμε γαμβρόν του,
Τὸν εἶχεν ὡς ἐπίτροπον εἰς τὸ βασίλειόν του.
Ὅλο του τὸ βασίλειον, αὐτὸς χριστιανίζει...

Στὰ 1735, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ἀνωτέρω Γιώργην τὸν Ἴονον, ἀναφέρονται ὅτι εἶχαν μεγάλα ἀξιώματα στὴν ἀβησσυνιακὴ αὐλὴ καὶ οἱ Πέτρος καὶ Δημήτριος ἀπὸ τὴν Ρόδο. Ὁ Δαπόντες ὅμως ἀναφέρει καὶ ἄλλους :

Ἔχει Ρωμαίους ἕξ—ἑπτά, μὲ περισσὴ τιμήν τους,
καὶ μὲ ἀνάπαυσιν αὐτῶν καὶ εὐχαρίστησίν τους.

Τὴν 21 Ἰουνίου 1753 ἀπέθανεν ὁ φιλόκαλος καὶ φιλέλλην Ἰαοὺς καὶ τὸν διεδέχθη ὁ γυιός του Ἰωᾶ.

Καὶ στὴ βασιλεία αὐτοῦ, οἱ Ἕλληνες, οἱ ὁποῖοι ἐν τῷ μεταξὺ εἶχαν πληθύνει σὰν τὰ κουνέλια, εἶχαν τὴν πρώτη εὔνοια στὴν αὐλὴ καὶ ἔπερναν τὶς πειὸ μεγάλες θέσεις.

Μεγάλη ἐπιρροὴ στὸν Αὐτοκράτορα τότε, ἀναφέρεται ὅτι εἶχε, κάποιος Πέτρος, ποὺ εἶχε διορισθεῖ θαλαμηπόλος του.

Ὅλοι οἱ Ἕλληνες ὅμως, δὲν εὐτυχοῦσαν τότε.

Ὁ Ἰωᾶς, δὲν ἦταν φιλόκαλος σὰν τὸν πατέρα του, καὶ οἱ καλλιτέχναι Ἕλληνες καὶ διακοσμηταί, γιὰ νὰ ζήσουν, ἀναγκαζόντουσαν νὰ κάνουν βάναυσες δουλιές, «ἐπικοσμοῦντες ἐφίππια, χαλινούς, ξίφη καὶ ἄλλα στρατιωτικὰ εἴδη, δι' ἃ καὶ γλίσχρως ἀντημείβοντο», ὅπως γράφει κάποιος ἱερωμένος, ποὺ πέρασεν, ἄγνωστο πῶς, ἀπὸ ἐκεῖ.

***

Ὁ περίφημος Σκῶτος περιηγητὴς Bruce, βρῆκε στὴν Ἀβησσηνία ὅταν πῆγε διαφόρους Ἕλληνας ἐκ τῶν ὁποίων ἀναφέρει μερικούς.

Πρῶτον ἕναν Γιάννην, σύμβουλο τοῦ Μιχαὴλ Σοχούλ, διοικητοῦ τῆς Τιγρητίας καὶ ὕστερα πρωθυπουργοῦ τῆς Ἀβησσυνίας. Ὁ Ἕλληνας αὐτός, εἶχε μεγάλη δύναμι, ὄχι μοναχὰ στὴ χώρα ἐκείνη, ἀλλὰ καὶ στὶς γειτονικὲς ἡγεμονίες τὸν τιμούσανε πάρα πολύ.

Στὰ 1745 ὁ ἀρχιερεὺς τῆς Ἀβησσυνίας (ἀβουνάς) κρατηθεὶς ἀπὸ τὸν ναΐπην τῆς Μαζουάχ, μόνον μὲ τὴν μεσολάβησιν τοῦ Γιάννη ἀπελευθερώθηκε.

Πόσοι Γιάννηδες μεγάλοι διπλωμάται τότε, πόσοι *Γιάννηδες* στὴν ἑλληνικὴ διπλωματία σήμερα !

Τὸν Γιάννην αὐτόν, ἐγνώρισεν ὁ Bruce, στὴν Ἄδοβα πρωτεύουσα τῆς Τιγρητίας ὅπου ἔμενε. Τοῦ τὸν συνέστησε ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Μάρκος.

— «Ποτέ μου, γράφει ὁ Bruce, δὲν εἶδα πιὸ ἀξιοπέραστη φυσιογνωμία, ἀπὸ τὸν εὐαίσθητο καὶ γενναῖο τοῦτον Ἕλληνα, ποὺ μᾶς φιλοξένησε. Ἡ λευκὴ καὶ μακρυά του κόμη, ἐκαλύπτετο ἀπὸ μιὰ τιάρα ἀπὸ μουσελίνα καὶ ἡ πυκνὴ καὶ λαμπρά, ὅπως τὸ χιόνι, γενειάς του, ἔπεφτε μέχρι τῶν γονάτων του. Ἦταν ντυμένος «ἀβησσυνιστί». Φοροῦσε, δηλαδή, λευκὸ βαμβάκινο χιτῶνα, ποὺ ἔπεφτε ὡς τοὺς ἀστραγάλους του, κόκκινο, χρυσοκεντημένο ἐπανωφόρι, ποὺ ἔφθανε ὡς τὴν μέση του καὶ σανδάλια. Ὁ ἀγαθὸς αὐτὸς γέροντας, ἦταν περικυκλωμένος ἀπὸ πολλοὺς ὑπηρέτες καὶ δούλους «ἀμφοτέρων τῶν φύλων».

Ὅταν τὸν πλησίασα μὲ δέχθηκε μ' ἕνα δεῖγμα ταπεινότητος, ποὺ μ' ἐστενοχώρησε πολύ. Τὸν ἀγκάλιασα μὲ πολλὲς ἐνδείξεις τρυφερότητος καὶ σεβασμοῦ καὶ τὸν ἀποκάλεσα πατέρα μου. Ἡ ἐπίκληση αὐτή, τὸν ἐκολάκευσε πολὺ καὶ δὲν ἔπαυσα νὰ τὸν ὀνομάζω ἔτσι, ὅσο ἔμεινα στὴν Ἀβησσυνία».

***

Στὴν πόλι Δίξα, ὑπῆρχε μιὰ πολυάριθμος Ἑλληνικὴ κοινότης, ποὺ ἀνεγνώριζε «ὡς προεστὸν», τὸν Γιάννην αὐτόν, ὁ ὁποῖος ἐνέμετο ὅλα τά... τελωνεῖα τῆς Τιγρητίας καὶ τῆς Δίξας.

Ὅταν ὁ Bruce ἔφυγεν ἀπὸ τὴν Ἄδοβαν, πῆρε ἕνα συστατικὸ ἀπὸ τὸν Γιάννη, γιὰ τὸν ἀδελφό του Πέτρο, ποὺ ἦταν στὸ Γονδάρ. Ἅμα διαδόθηκε στὸ Γονδάρ, τὴν πρωτευούσα, ὅπως εἴπαμε τῆς Ἀβησσυνίας, ὅτι ἕνας «Φράγκος» ἔρχεται, ὁ φανατικὸς ὀρθόδοξος τῆς Ἀβησσυνίας ὄχλος, μαζεύτηκε κι' ἄρχισε νὰ τὸν βρίζει καὶ νὰ τὸν ἀπειλῇ. Βλέποντας τὸν κίνδυνο τοῦ περιηγητοῦ ὁ Πέτρος, ἔτρεξε ἀμέσως στὸν Ρὰς-Μιχαήλ, ποὺ ἔμενεν τότε στὴν Ἰβάβα καὶ μὲ χίλια δύο βάσανα, κατόρθωσε νὰ σώσῃ τὴν ζωή του, ἀπὸ τὰ χέρια τῶν Ἀβησσυνῶν.

Ὁ Σκῶτος περιηγητὴς βρῆκε ὅλους τοὺς εἰς τὸ Γονδὰρ Ἕλληνας, νὰ κατέχουν τὰ πειὸ μεγάλα κυβερνητικὰ ἀξιώματα, ἐκτὸς τοῦ Πέτρου, τοῦ θαλαμηπόλου τοῦ Ἰωᾶ, ὅστις μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Αὐτοκράτορος ἀρνήθηκε νὰ δεχθῇ ὁποιοδήποτε ἀξίωμα. Κι' ὁ Πέτρος αὐτός, καταγότανε ἀπὸ τὴν Ρόδο καὶ εἶχε ὡραία φυσιογνωμία καὶ τρόπους πολὺ ὑποχρεωτικούς. Τότε ἦταν μόλις τριάντα χρονῶν. Οἱ Ἀβησσυνοὶ τὸν ἐκτιμοῦσανε πολύ, καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ τὸν ὠνόμασε «Ἀζελλεφφὰ-ἐλ-χαμίσχα». Θέσις δηλαδή, ποὺ ἰσοδυναμεῖ μὲ τὴν τοῦ «λόρδου αὐλάρχου».

Ὁ Πέτρος αὐτὸν ἦταν ἐξυπνος καὶ κομψός. Εἶχε ἐλκύσει τὴν ἀγάπη ὅλων καὶ σὲ λίγο ἔγεινε πλουσιώτατος.

Ἐπειδὴ ὅμως τότε, τὸ νὰ εἶνε κανένας πλούσιος πολὺ στὴν Ἀβησσυνία ἦταν πρᾶγμα ἐπικίνδυνο, ὅταν ἀποφάσισε πλέον, νὰ φύγῃ ἀπ' ἐκεῖ, ντύθηκε σὰν ἐπαίτης καὶ ἔτσι πέρασε ἀπαρατήρητος καὶ αὐτὸς καὶ οἱ θησαυροί του.

***

Καὶ ἕνας ἄλλος Πέτρος, ἀναφέρεται ἐπίσης στὰ Ἀβησσυνιακὰ χαρτιά, ὡς θαλαμηπόλος βασιλέων.

Ὡσαύτως κάποιος Ἕλληνας καλόγηρος, Χριστόφορος ὀνομαζόμενος, ἔπαιξε ρόλο μεγάλου γιατροῦ στὸ Γονδάρ.

Οἱ ἐκεῖ τότε Ἕλληνες συνέστησαν τὸν Bruce στὸν Ρὰς—Μιχαὴλ καὶ τὸν αὐτοκράτορα. Καὶ ὅταν, ἔπειτα, αὐτὸς ἐπιχείρησε τὴ μεγάλη καὶ γεμάτη κινδύνους, ὁδοιπορία, γιὰ τὴν ἀνακάλυψι τῶν πηγῶν τοῦ Νείλου, δυὸ Ἕλληνες ἀπὸ τὴν Ἀβησσυνία, Στράτης καὶ Σεβαστός, ὀνομαζόμενοι τὸν παρηκολούθησαν καὶ ἔλαβαν μέρος, μαζί του, σ' ὅλες τὶς ταλαιπωρίες καὶ σ' ὅλους τοὺς κινδύνους.

***

Ἔτσι ἄρχισε ἡ πρώτη ἀποικία τῶν Ἑλλήνων στὴν Ἀβησσυνία.

Σήμερα ὑπάρχουν πολλοὶ Ἕλληνες ἐκεῖ, ἀλλὰ οὔτε τὴν ἐπιρροή, οὔτε τὴν δύναμι τῶν παλαιῶν ἔχουν.

Καθημερινῶς δὲ ἐκτοπίζονται ἀπὸ παντοῦ καὶ ἰδίως στὸ ἐμπόριον, ἀπὸ τοὺς ξένους. Σ.